

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 15

Naročnina: letno Din 24.—
polletno . 12.—
četrtletno . 6.—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Večna slava spominu blagopokojnega

Patriarha Varnave

poglavarja pravoslavne cerkve v Jugoslaviji, neuklonljivega borca za versko slogu in nacionalne ideale nasega ljudstva

Uvodnik »Otadžbine«, 26. julija 1937

Sol in luč

Čisto skromno vlogo si je izbral. Ne na krmilu ladje. Na glavnem jamboru stoji, brez zamene in upira svoje oči skozi mračno noč, da bi videl nevarnosti, ki prete ladji. Kljub burji in vetrovom poskuša vsaj po posluhu najti pravo smer ladji med pečinami.

Z vsem svojim bitjem se trudi stražar, da izpolni svojo dolžnost na ladji.

Toda kolikor koli je tudi važna njegova naloga na ladji, vendar ni usoda ladje odvisna samo od njega.

Odvisna je tudi od poveljnika ladje, od njegovih pomočnikov, od krmilarja, od strojevodje, od posadke, — pa, prav zares, tudi od samih potnikov na ladji.

Ze od samega začetka našega dela sploh smo trdili, da se nahajamo v novem razdobju svetovne zgodovine (vsekakor smo mi ob podobni priliki prvi uporabili besedo razdobje).

Trdili smo, da bodo ostali v tragični zmedi, spopadih in nesrečah, ki morejo trajati zelo dolgo, samo tisti narodi, ki čutijo tesne vezi solidarnosti, s katerimi so člani tega naroda povezani med seboj v celoto.

Trdili smo, da bo vse druge narode zdobil valjar ogromnih in strašno težkih dogodkov, da se bodo v mlinu, skozi katerega morajo iti, mleli in zmleli.

Trdili smo, da je politika strašna, sveta in svetla služba upravljanja z ljudsko usodo, ne pa lahka igra sebičnih in čisto površnih kombinacij, — korito, v katerem se valjajo prasci.

Trdili smo, da mora biti osebna nepoprečnost, bistrina pogleda, odločnost uma in moč volje tistih, ki upravljajo ladjo, tem večja, čim bolj motni so časi.

Proglasili smo to za temeljni zakon domovine.

Govorili smo, da je za take mučne čase bolj kot kdajkoli potrebno, da je krmilo ladje v čvrstih rokah junakov ter da jo vodi čista duša nesebičnih mučnikov.

Sklicevali smo se pri tem, da so take roke državo ustvarile ter da so jo take duše pri ustvarjanju tudi vodile...

Sol te države je junaštvo in njena luč je mučeništvo!

Vse drugo lahko imamo, toda, če nimamo soli in luči, nam vse tisto drugo ne more pomagati.

To resnico, ki je tako enostavna, vsaki pameti razumljiva in vsaki duši pristopna, smo trobili in trobimo neprestano.

Toda ljudje so pač ljudje. Kot podložniki narode, namesto, da so ji gospodarji, gredo rajši po klancu navzdol kot navkreber, — rajši razdirajo in rušijo, kakor da bi zbirali in zidali.

Zato poskušajo, kljub temu, da je resnica, ki jo oznanjamo, vsaki pameti razumljiva in vsaki duši dostopna, vse drugo in vse tisto drugo jim izgleda lažje, samo tistega, kar jim govore zdrava pamet, dosedanje težke izkušnje in smisel ljudske preteklosti, ne poskušajo.

In med tem ko stvari tako stoje, stojijo nerešeni problemi, težke nezaceljene rane...

Če čitate naslove o velikih svetovnih dogodkih, vidite, da so na obzoru ogromni dogodki kot strahotni in gorostasni valjarji.

Na Daljnem vzhodu stojimo tik pred ogromnim spopadom.

Na Iberskem polotoku lahko pride vsak trenutek do spopada med raznimi zainteresiranimi evropskimi silami.

Na ogromnem prostoru od Palestine do Maroka se giblje arabski svet in pripravljajo se velika arabska zveza.

Na severni strani Evrope in vzhodni strani Azije se čuje podzemno bobnenje. Nova presenečenja se pripravljajo v Sovjetiji, ki je zakrila svetu rusko zemljo.

Na zahodu in v sredini Evrope se skušajo prinaseljeni narodi otresti gospodarskih težav. Narodom, katerim je samo gospodarski monopol predvojnne Evrope omogočil visoko blagostanje in

gosto naseljenost, dovoljuje nova razvrstitev svetovne industrije samo en način rešitve: izseljevanje po svetu.

Ogromne zmede duha na svetu, — na vseh straneh — groze s strašnimi viharji.

Stoji stražar brez zamene na ladjinem jamboru in se trudi iz vsega svojega bitja, da bi izpolnil dolžnost nasproti veliki ladji, kateri služi.

Gleda temne oblake, ki pokrivajo in zamračujejo nebesni svod od vseh strani. Poslušajo grozno burjo, ki se približava iz daljave, gleda bliskanje, ki para nebo, oddaljeno grmenje, ki postaja vse hujše. Čuti drhtenje ladje med skalnatimi obalami ter butanje razburkanih valov ob njo.

Strašno je, pa vendar ne obupno: trdno veruje stražar v veliko milost Božjo.

Toda, prav malo je odvisno od stražarja a jako veliko od tistih drugih na ladji!

Pa na ladji hude rane in nove, ki se šele odpirajo!

In stražarjeve oči krožijo v obupni grozi z enega konca ladje na drugi, ustnice pa šepetajo:

Nič nam ne bo pomagalo, samo sol in luč: junaštvo in mučeništvo!...

Tako smo pisali pred štirinajstimi dnevi.

Takrat je izgledalo tako in naše besede so bile samo verni izraz tistega stanja.

Kdo bo, če ne Bog? Resnično velika in čudovita so Božja pota. Šele, ko se človek ozre, spozna njih smisel.

On najde način, da izpolni svoje.

Dogodki zadnjih dni so čudežni studenci soli in luči: junaštva in mučeništva.

Rešeni smo!

»Quo vadis«, razumništvo?

Od začetka svetovne vojne pa prav za prav vse do pred petimi leti nisem bil stalno v svoji ožji domovini. Le na kratke dopuste sem prihajal.

Prav tedaj nekako pred petimi leti pa, ko sem se zopet za stalno vrnil v svojo ožjo domovino in se začel znova vživljati v njeno žitje in bitje, so priredili v Ljubljani neko slikarsko umetniško razstavo, ki je imela zelo koristno novotarijo.

Vsak obiskovalec razstave je dobil z vstopnico tudi glasovnico, na katero je napisal številko slike, ki mu je bila najbolj všeč. Na koncu so potem objavili, katera slika je najbolj ugajala občinstvu, hkrati pa tudi, katero sliko je neki, za to posebno odrejeni odbor priznanih umetniških strokovnjakov s svoje strani proglasil za najlepšo.

Od občinstva je dobila največ glasov krasna slika znanega našega umetnika, ki je bila estetski užitek prve vrste. Oko in duša sta se naravnost odpočili na lepoti slike. Nekam kvišku v zračne višave te je dvignilo, ponos ti je napel prsa nad vzvišenim človeškim ustvarjanjem, ki te približava večni Resnici. Ponosen si bil na svojo domovino, ki ustvarja taka dela.

Merodajni »umetniški forum priznanih kapacitet« pa je označil umetnika gornje slike za »nepoboljšljivega«, za najlepšo sliko pa je priznal naslednje skrupucalo bolnih možgan:

Na sliki v ozadju zgoraj sivo, mračno nebo, nižje newyorški nebotičnik, pristanišče, morje. Spredej vojaška polomljena postelja z razmetano posteljnino, pred posteljo pa napol stoji, napol kleči neka postarna, napol razgaljena debela, pa vendar oglata, izpita vlačuga v srajci.

Ko sem zvedel za to razsodbo žirije, sem se v resnici zdrznil. Streslo me je, kakor če bi videl kraj ceste pogaženo gnusno krastačo.

Mar naj bo to moja ljubljena ožja domovina? Mar je to tista naša toli hvalisana kultura, civilizacija in naprednost,

v katero sem iz daljave tako sveto veroval? Pred kom vendar naj to kulturo še branimo, — kakor se često sliši —, ko jo pa sami tako neusmiljeno na silo rušimo?

Mar niso tu na delu temne sile, ki so se namenoma in zavestno odpovedale vsemu zdravemu, podpirajoč samo tisto, kar je bolnega in izmaličenega, in hvaleč samo to kot največje razodetje? Ali ne zlorablajo razni reklamni junaki te umetnosti propadanja svojega peresa s tem, da proglašajo tako početje za najmodernejšo? Ali se ne oddaljujejo ravnino s tem od zdravega ljudstva in širijo prepad med seboj in njim, ki nima smisla za propadanje in izmaličevanje? Čemu se potem še čudijo, če jim take slike trohne po ateljehjih? Ali naj zdravo ljudstvo kupuje bolezen, fantazijo bolnih duš?

Te slike so najzgovornejši dokumenti propadanja razumništva, izrodil blaznosti, predznosti in nezmožnosti. Zasmehovanje zdravega ljudstva, njegove časti in ponosa.

Mar so naši mladeniči in možje pokveke s polomljenimi kostmi in hrbtnicami? Pa, če imamo, žal, tudi polomljenih hrbtnic med nami, mar so le-te naš ideal, da jih moramo v svojo lastno sramoto še v slikah ovekovečiti? Mar so naše matere vlačuge z izrazom stupidne zabitosti? Mar niso vsa ta skrupucala laž, s katero se namenoma narod ponižuje? Mar ni vse to skupaj opičeje posnemanje tujega, predvsem židovskega mazaštva, talmudiziranje krščanske kulture in civilizacije? Kaj je tu vendar ljudskega, slovenskega, jugoslovanskega, slovenskega? Kaj je tu občega z našim zdravim narodom?

Taki so bili moji prvi vtisi takrat pred petimi leti. In od tedaj se često spominjam slike z razstave. Marsikaj, tudi izven slikarstva me stalno spominja na tisto sliko. Z ozirom na naše »kulturne« razmere se je nikakor ne morem otresti.

Posebno, ko opazujem naše razrvane politične prilike, mi je vedno pred očmi — slika z razstave.

Nikdar pa nisem videl te slike bolj živo pred seboj kakor pri čitanju najnovejših letakov, podpisanih od nekega »slovenskega ljudskega gibanja«.

Za nedeljo, dne 11. t. m. je bilo napovedanih po vsej državi nešteto shodov »Jugoslovanskega Ljudskega Gibanja Zbor«, med njimi tudi osem v Dravski banovini, za soboto 10. t. m. pa shod v Ljubljani. Vsi ti shodi so bili oblastveno prepovedani.

Še preden pa se je zvedelo, da so shodi prepovedani, je izdalo v Ljubljani neko »slovensko ljudsko gibanje«, ki si je moralo izposoditi svoje ime ravno od »Zbora«, — kar je zelo značilno, — (ki pa po potrebi nosi tudi ime kmetsko-delavskega gibanja) zgoraj omenjeni letak proti »Zboru« in njegovemu vodji Ljotiču. Ta letak je prava politična pornografija iz podzemlja človeške duše. Toliko izmaličenja resnice, podlih laži in zasmehovanja ljudstva spraviti na tako majhen košček papirja, se še res ni posrečilo nobenemu lažnjivcu.

Ni naš namen, da bi zavračali te laži, kajti laži take narode so tako otipljive, da se same ovržejo. Pač pa je naš namen pokazati javnosti sliko z razstave — na političnem poprišču. Pokazati, kako daleč smo že padli tudi v tem oziru v današnjih zmedenih časih zamenjave vrednot.

Prinašamo to »sliko« dobesedno:

Slovenski in demokratični Ljubljani!

Za soboto 10. t. m. sklicuje Ljotičeva hitlerjevska, fašistična organizacija »Zbor« javen shod v Ljubljani, katerega se udeležijo sami njihovi voditelji pod vodstvom njihovega »führerja« Dimitrija Ljotiča.

To je nesramno izzivanje demokratične in slovenske Ljubljane, ki je prišlo komaj po preteku štirih tednov, kar je združeno slovo (Nadaljevanje na 2. strani, stolpec II.)

PREGLJED TISKA

»Naš Kovinar« prinaša del govora, ki ga je imel v pariškem parlamentu francoski katoliški poslanec Le Cour Grandmaison:

»Upajmo, da bo kmalu napočil dan, ko se Francozi osvobodijo ovir, ki jih hrome, da se bodo našli brez razlike socialnega porekla na novi podlagi in bodo v interesu Francije in svobode dovršili ono, kar imenujejo nekateri preobličenje strukture in kar hočem jaz sam nazvati tiho revolucijo. Ni naša dolžnost ohraniti nečloveški socialni red, nasprotno, vsi moramo delati za to, da stopi na njegovo mesto bolj človeški red, ki bo zgradil pravo hierarhijo vrednot, ki bo postavil denar v službo produkcije, produkcijo v službo človeka in ki bo postavil človeka samesa v službo ideala, ki daje življenju svoj smisel.«

Krasne besede, ne glede na to, da se z njimi baha francoska ljudska fronta, saj je »katoliška« taktika in »katoliška« ideologija taka, da se lahko takoj vpreže v voz levice ali desnice, kot pač veter zapiha... Primerjajmo samo Španijo z Belgijo, ali pa Francijo z Jugoslavijo...

G. Radislav Pannović, predstavnik »Banosvinske zadruga za poljoprivredni kredit« iz Beograda, je med drugim izvajal sledeče na Zadržnem kongresu v Ljubljani:

»Živimo v dobi, ki je družba bolna in se pojavljajo neodzivljiva socialna vprašanja, ki jih je za vsako ceno treba rešiti. Kapitalistični sistem je dovolj močan, tako po samem kapitalu kot po svoji organizaciji, da bi vsa ta vprašanja lahko rešil in omogočil, da bi prišel vsak človek do svojega koščka kruha. Toda kapital nima smisla za človeštvo, kapital je mrtev, brez duše, brez narodnosti, brez čustvovanja ob trpljenju in bedi ljudstva. Človeški družbi pa je potrebna duša, srce in življenje. To pa nam more dati le združništvo po svojem geslu: Vsi za enega, eden za vse!

Združništvo bo rešilo ekonomska, socialna in kulturna vprašanja, in vprašanje zblizovanja vseh narodov. Edino združništvo lahko odstrani meje, ki ločijo stanove in razrede in narode, meje, ki ovirajo zdrav razvoj in napredek človeštva.«

G. E. Jeras je takole govoril na predkonferenci ob priliki skupščine »Zveze nabavljajnih zadrug drž. uslužbenec« v Ljubljani:

»Naše združništvo gre za tem, da dvigne kvaliteto našega uradništva, ker edino kvaliteto uradništvo more služiti narodu in državi, voditi jo v boljše bodočnost in ji dati sijaj, ki ga zasluži. Ogromna narodna imovina gre skozi njegove roke, zato pa je potrebno, da se zavedamo svoje odgovornosti do naroda in države, ki nam je poverila veliko nalogo, upravitelja gospodarstva, varnosti in reda v naši domovini. Narodni poslanci prihajajo in odhajajo, vlade nastopajo in se umikajo, mi pa ostajamo na svojih mestih in vršimo dalje svoje delo. Zlo bi bilo za državo in narod, če bi ne bilo tako.

Ali naš uradnik lahko svojo nalogo vrši samo, ako je samostojen, neodvisen, tako od dnevne politike kakor tudi v materialnem pogledu. In prav v tem je velika vloga združništva, ki naj nudi državnemu uslužbenec izvestne moralne in ekonomske pogoje, da postane in ostane lahko pravi človek in pravi državni uslužbenec. Pravim »izvestne« pogoje, zakaj vsega mu združništvo ne more dati, in je potrebno, da sodelujejo tudi drugi činitelji, ki imajo interes na dobrem uradništvu, če jim je seveda napredek in usoda našega naroda in naše države pri srcu. Na naši skupščini bomo na ves glas povedali tem činiteljem: Rešite nas propasti! Ako se ne bo nihče odzval, se lahko zgodi, da bodo čuli iz naših ust poznani vzklik: Ave, Caesar, morituri te salutant!»

Uvaževanja in uresničenja vredne besede!

G. Juraj Demetrović piše v svojih zagrebških »Jugoslovenskih Novinah«:

»Mi, medutim, u Jugoslaviji tjeramo tako zvanu čistu politiku (ta se politika tjerala i kad ste bili vi ministar poljoprivrede, gospodine Demetroviću! opomba uredn. Zbora), bavimo se gotovo isključivo samo političkim pitanjima, i to na način da bi se već moglo reći da tjeramo vjetar kapom. A dotle problemi života i narodnog blagostanja ostaju sasvim po strani, kao da oni uopće nisu za nas ni važni, dok zapravo što bolje rješavanje njihovo pretstavlja pravi cilj svake političke djelatnosti i predmet stranačko-političke utakmice, odnosno kriterij za partijsko razvrstavanje naroda.«

Mar res »partijsko« gospod minister?

(Nadaljevanje s 1. strani.)

vensko ljudstvo Ljubljane in okolice v močno protifašistični demonstraciji odbilo naskok JNS na slovensko Ljubljano in odločno odgovorilo na izzivalni prihod bivšega tlačitelja svobodoljubnih slovenskih teženj Petra Živkovića. Mar misli Ljotić, da bo v senci ljudske jeze nasproti Živkoviću in njegove JNS nemoteno zboroval in s svojo drugače pobarvano fašistično demagogijo preslepil slovensko ljudstvo?

Ljubljanci! Slovenci! Bodimo pozorni na namere Ljotića in njegove bande!

Kdo je Ljotić? Bil je nekaj časa minister za šestojanuarske diktature. Ko se je jelo javljati nezadovoljstvo proti diktaturi je odstopil in jel snovati fašistično organizacijo »Zbor« z izrazito fašističnim in velesrbskim programom. S tem svojim programom, zgrajenim na izrazito fašistični demagogiji po Hitlerjevskemu vzorcu, je hotel pridobiti nezadovoljnega srbskega kmeta in mestnega malega človeka. Hitler je videl, da mu Ljotić lahko služi za voljno orodje pri uresničenju njegovih zunanje-političnih načrtov na Balkanu in se je zato zvezal z njim. V protiuslugo mu je odprl blagajne nemške narodno-socialistične stranke, odkoder se poslej finansira »Zbor«. Ljotić pošilja svoje ljudi na narodno-socialistične kongrese v Nemčijo, a na svojih shodih in tisku hvale Hitlerja. Najjasnejše pa se je videla zveza z Ljotićevima »Zbora« z Nemčijo iz afere s »Tehnično unijo«. In naposled, ni slučajno, da se razen v Sloveniji vsi fašistično in hitlerjevsko usmerjeni Nemci v Jugoslaviji zelo navdušujejo vprav za Ljotića in pristopajo v njegove organizacije.

Ljotić je agent nemškega fašizma. Preko njega kakor tudi preko Živkovića hoče Hitler prikleniti Jugoslavijo nase, ter jo pripeljati popolnoma v nemške vode.

Da izvedeta svoje temne protiljudske načrte, prodajata cela nesrbska ljudstva te države, posebno pa nas Slovence, nemškemu in italijanskemu fašizmu.

V korist peščice srbskih in drugih industrijskih ter bančnih magnatov (Vesten, Praprotnik) pripravljajo novo diktaturo po Hitlerjevem vzorcu. Če jima to ne bi uspelo drugače, sta pripravljena celo na nasilni fašistični prevrat in po vzgledu generala Franca v Španiji zacetiti krvavo državljansko vojno. V ta namen se združujeta v enotno fašistično nacionalno fronto, h kateri kot tretji pristopa B. Jevtić s svojimi »Pofovci«. V ozadju vse te temne igre pa stoji zaklet sovražnik vsega sveta, njegove svobode in napredka, ki vedno očitnije žene človeštvo v novo svetovno klanje in pripravlja novo suženjstvo za celo vrsto evropskih malih narodov, med njimi tudi Slovencev.

Že ob prihodu Živkovića je slovensko ljudstvo reklo: »Nočemo več Živkovićeve diktature!« Zdaj pa mora biti naš klic: »Tudi Ljotićeve diktature nočemo!« Dovolj smo poskusili, kaj pomeni diktatura za vse ljudstvo, posebno pa za nesrbske narode v tej državi. Slovenija je na robu gospodarskega propada, centralizem in unitarizem sta ji odvzela ime in zastavo ter naskočila celo naš jezik. Poleg tega pa danes niti ne slutimo, kaj vse še pripravlja po zadnjih dogodkih pri nas razbesnela fašistična reakcija, če pride spet na površje.

Vročina in politika

M. K. (Zagreb.)

V pasjih dneh se hladijo državljani demokratsko urejenih držav s pivom ali s sladoledom. Le našim gg. senatorjem in poslancem ni dana ta prilika. Mesto ledu so jim servirali vroč krompir. Hočeš ali nočeš morali ga bodo pogoltniti.

Kdor je postavil konkordat na dnevni red v tej vročini, temu ne moremo odrekati, da ne pozna poslančeve duše. In kdor je vrgel v zbornico parolo o nujnosti, ta je psiholog brez primere.

Ves svet je v kopaljških in gorskih letoviščih, samo našim senatorjem in poslancem je bilo odtegnjeno težko pričakovano razvedrilo. Bojno geslo, ki je bilo vrženo med nje, jih je polnoštevilno zbralo na vročem beogradskem asfaltu. Njihovo hrepenenje po pesku in travi noče nihče razumeti, ker konkordat mora biti izglasovan. Ali ni to neka moderna ameriška tortura, nekako glasovanje III. stopnje?

Glasovanje za konkordat s Sv. Stolico je razdelilo zbrane gospode v dve stranki. Prva, in ta je zmagala

, se sklicuje na zelo tehtne razloge, kakor ravnopravnost verske toleranca, katolištvo Hrvatov in Slovencev, narodna čast in moška beseda. Druga, zelena od gneva, ker je v naprej

Fašistični nevarnosti moramo odločno stopiti na prste! Fašistični »pogum«, nasilnost in drznost črpa svojo hrano iz neenotnosti v taboru demokracije in neodločnosti nekaterih njegovih delov. Enotnost in odločnost v taboru demokracije in socialnega napredka pa je v stanu zajeziti fašistično nevarnost in streti fašizem.

Spričo nevarnosti, ki jo za ves slovenski narod predstavlja akcija Ljotićevega »Zbora«, Živkovićeve in Jeftičeve JNS, Hodžerine »Jugoslovenske narodne stranke«, se morajo vsi demokratični, narodno čuteči ter res napredno usmerjeni Slovenci združiti v enoten demokratični tabor!

Delavci vseh političnih smeri, marksisti, krščanski socialisti, narodni socialisti, zavedajte se, kako nevarnost predstavlja fašizem za vas in vaš zgodovinski in v vsakdanjem življenju utemeljeni boj! Zavedajte se tudi važnosti, ki jo igrate prav vi v ljudskem demokratičnem taboru! Prav delavstvo mora bojevati odločen boj proti fašizmu in se v ta namen združiti z ostalimi demokratičnimi elementi.

Tudi svobodoljubni elementi v takomenuvanem naprednem taboru! Sokoli! Tudi vi, kar vas je poštenih in resničnih nasprotnikov reakcije teme in nesvobode, se morate boriti proti tem sovražnikom k svobodi stremčega človeštva in se uvrstiti v slovenske protifašistične vrste! Ne pustite se zlorabiti po temnih JNS-arskih elementih proti demokratičnemu slovenskemu ljudstvu! Slovensko ljudstvo, katoliško usmerjeno ali svobodomiselnost, poštenih in z ljudstvom čutečih Sokolov ne sovraži. Sokoli! V zadnjih dogodkih v Sloveniji ste bili žrtve grozne mistifikacije, prevare in hujskanja JNS-arskih in drugih fašistov! Ne pustite se dalje zlorabljati po teh elementih, temveč pokažite, da ste ostali zvesti demokratičnim in svobodoljubnim Tyrševim sokolskim načelom!

Pristaši bivše SLS in demokratični elementi v slovenskem delu JRZ! Samo skupen nastop vsega slovenskega ljudstva in vseh demokratičnih elementov je omogočil uspeh protifašistov ob Živkovićevega prihodu. Tudi bodoče zmage bodo mogoče le, če bo ljudstvo enotno. Težnja nedemokratičnega vodstva JRZ po izključni pravici voditi politične borbe Slovencev, in njegovo nastopanje proti enotnosti v zadnjih bojih sta bila vzrok, da smrt Dolinarja, te žrtve fašističnega terorja ni v množicah imela tistega odmeva kakor bi ga morala in da so množice od njegovega pogreba izostale in je ta pogreb tako izgubil značaj protifašistične demonstracije. Vsak iskren demokrat je iskren zaveznik v skupnem boju, ker mu je težnja ljudstva po enotnosti najvišji zakon.

Če se hočemo upreti fašističnim napadom se moramo združiti vsi, ki smo proti njemu, vsi, ki smo za zmago slovenske stvari! Enotni ne bomo samo zaustavili fašistične ofenzive, temveč bomo tudi izvojevali skupaj z ostalo demokratično opozicijo v državi demokratične svobode, slovenskemu narodu pa naroda dostojen položaj.

Prihod Ljotića v Ljubljano mora nas vse najti enotne in združene v odporu proti njemu!

Ne smemo dopustiti, da bi nas izzivali Ljotić in drugi fašisti! Pokažimo Ljotiću da je Ljubljana demokratična in slovenska!

Ko dali ciganu so carstvo v roke — kaj prvo mu bilo je delo? Ubil je očeta, sejaj je gorje — to trdi prislovica smelo.

Da to ni lepó, cigan pač ne vé... Kaj vedel bi on o morali? Na vislice spadajo tisti ljudje, ki v roke so carstvo mu dali.

Po Zmaju.

Zahtevamo razpust Ljotićevega »Zbora« in drugih oboroženih fašističnih organizacij!

Dol s fašisti! Dol s plačanci nemškega in italijanskega fašizma! Naj živi enotnost slovenskega naroda v boju za demokracijo in samostojno Slovenijo! Naj živi slovenska narodna sloga!

Pristaši slovenskega ljudskega gibanja v Ljubljani.

V dobi zamencijave in zmešnjave vrednot se torej imenuje tako pisanje, kakršno predstavlja gornji letak, duh — Tyrša in Masaryka, namesto, da bi se imenovalo duh — Macchiavellija in Loyole, duh žida Mardochaja-Marxa in krvavega Stalina, duh podzemlja človeške duše.

V dobi duševne zmede izmalčujejo resnice tako zelo, da zasmehujejo ljudstvo in njegove pravice s predrzno lažjo, kakor da je prepoved tiska — njegova svoboda, dejanski napad na zborovanje ali vsaj ščuvanje nanj — svoboda govora in zborovanja, razpust združenj — svoboda združevanja, vse to skupaj pa — bisto demokracije!!

Daleč smo prišli, g. dr. Kukovec, ki ste »osrečili« Slovence s svojim »gibanjem«, pod katerim nastopa sedaj neki gospod Oskar Kovačič, ki je dal gornji letak tiskati, pred nedavnimi pa neki inženir Štebi, ki je dal tiskati podoben »umotvor«. Res, veliko čast delate vsi skupaj slovenskemu razumništvu! Slike gg. Kovačičev, Štebijev in vaše slavne »Neodvisnosti« vas bodo slabo približale zdravemu ljudstvu, ki zavrača vse take slike z razstave instinktivno kot izraz izmalčevanja, pa tudi izmalčeno demokracijo, katere je že brez vas do grla sito. Nikar ne mislite, da se mi hoče še iz dežja pod kap! Nesreča izučil!

Bodite prepričani, da se vam ne bo izplačala niti klavrna vloga inšpicijenta na naš račun, kakor se vam ni izplačala vloga igralca pri že tako mnogoštevilnih igralskih skupinah v politični areni.

Doigrali ste, kakor so doigrali vsi slikarji podobnih umetniških spak, kajti narod je na srečo še zdrav in vsi vi s svojimi slikami samo približavate državo resnice in pravice, državo Zbora njemu utelešenju.

Narod nima smisla za dekadenco, kakor hitro jo začne resnično dojemati. In dojemajo jo najlepše iz vaših zelo nazornih slik z razstave. Zato mu jih kažemo v celoti. Vi pa, kar nadaljujte z razstavljanjem svojih in svojih pajdašev »umotvorov« — sebi v popoln zaton. Nam s tem samo krajšate pot k zmagi.

T. Š.

vedela za svoj poraz, postavlja protitrditve in dokazuje, da bo v kratkem pri nas kot v Tibetu — vsak tretji državljani s tonzuro na glavi, tako se bo ta poklic izplačal. Prva stranka meče zopet drugi v lice, da je prav za prav druga ta konkordat ustvarila. Pri tem omenja nekoga bivšega ministra, za katerega za sedaj ne vemo, kako je glasoval, ki da je z lastnoročnim podpisom okrasil ta sam po sebi lep dokument. Bivšemu ministru ne preostaja drugega, kakor da si da izstaviti zdravniško spričevalo o svojem duševnem stanju za časa ministrovanja. Krika in vika je torej toliko, da se je celo Mačkovo javno mnenje, ki sicer ne živi v Jugoslaviji, prebudilo in spregovorilo nekaj besed za konkordat in proti srbstvu.

Naj je izpadlo glasovanje kakorkoli, iz celega hrušča sledi, da je konkordat

Jugoslavija preživlja novo krizo, nič manj nevarno od one, katero rešujemo od ujedinjenja. Poleg

Širite „Zbor“!

Ali je konkordat koristen ali ne, ali nas bo medsebojno približal ali še bolj odtujil — to je stvar narodnih zastopnikov in bodočnost bo pokazala, ali so bili ti zastopniki res narodni.

»Blagor ubogim na duhu,« blagor jim prav zeló, blagor jim prav močnó!

Tam gori na nebu je njihovo blaženo nebeško »carstvo«; — tu doli na zemlji pa često je le njihovo — ministarstvo...

(Po Zmaju.)

Ni je jačje verige od naše volje!

Pri velikih dvorcih, ki so polni zlata — tam je vse visoko, toda — nizka vrata... Ne — s ponosno glavo v dvor ne moreš priti; moraš že pošteno hrbet ukriviti...

(Po Zmaju.)

POLITIČNO SMETIŠČE

»Starejša generacija je imela nekaj široko odprtih oken v svet. Dunaj je bil eden izmed središč kulturnega življenja, kjer je tudi slovenski človek lahko neposredno spremljal in užival evropski razvoj. KAKŠNE KULTURNE HRANE MORE BITI DELEŽNA SLOVENSKA MLADINA DANES n. pr. V LJUBLJANI?«

V istem članku »Sodobnosti« pa piše isti člankar nekaj vrstic kasneje tako-le: »Slovenski narod je sezidal kulturno stavbo, ki ji v Evropi in svetu ni primer... V zapadnjaku se bo morala zbuditi vera, da bo tak narod znal organizirati svoje politično življenje...«

Naj se nedosledni, zakrknjeni in zagrizeni gospodje okoli »Sodobnosti« kar potolažijo, saj kaže v sumljivo življenje za Podonavje in tako bodo lahko »morda« kmalu nemoteno obujali lepe spomine na čase, ki po našem ne pridejo nikoli več. V ostalem pa je slovenska mladina ponosna na svojo kulturno stavbo, kot tudi na ono Zagreba in Beograda, to se pravi Jugoslavije, in si ne išče vzornikov ne na Dunaju ne v Budimpešti, še manj pa v Rimu!

*
»Zopet plačujemo — kot že tolikokrat v zgodovini — mi mali Slovenci za interese nekega tretjega.« (»Naš Kovinar.«)

To je res žalostno! To tudi mi pravimo! A kdo je prav za prav ta tretji? Mar ja ne »srbski narod«, kot je to zapisano v Marxovem slovarju (priročna izdaja za Jugoslavijo — skrajšana in urejena zlasti za slovensko »salonsko komunistično« mentaliteto)?

Morda nam bo tudi marsikdo iz »Kovinarjevih« vrst pritrdil, če porečemo, da je ta »neki tretji« ali beograjska čaršija, ali zagrebška purgarija, ali pa končno tudi ljubljanska frakarija...

*
»Delavski list« pravi, da je smoter ljudske fronte boj proti fašizmu.

Ali res nima ljudska fronta »vzvišenejših« ciljev?

*
Po informacijah naših »levičarjev« tvorijo pri nas fašističen blok: Živković, Jevtič, Korošec in Ljotič.

Še žabe se smeji, kaj se ne bi tudi mi regljali ob takih perverznošnih...

*
Zopet »Kovinar«:
»Treba bo, da se vsi do zadnjega ne glede na stranke združimo, prej ne bo miru!«

Vendar nekaj pametnega!

*
Ali vidiš kam pes taco moli?

Kot komentar k Ljotičevemu (»te svetle luči jugoslovenskega spoznanja iz Smedereva«) članku v »Otažbini« o hrvaškem vprašanju, dodaja »Slovenija« (»to žarko sonce slovenačke iredente iz Ljubljane« — definicija Zbora!):

»Torej: če bi Hrvati sami hoteli odcepiti se od Srbov, to ne gre. Če bi se pa tudi Srbi hoteli odcepiti od Hrvatov, to pa na mah gre!...«

*
Slovenska »Slovenija« in slovenščina. (parodija po znanem motivu »Slovenije«: »Zveza za tujski promet in slovenščina.«)

»Slovenija« je priobčila te dni članek o »II. vseslovenskem mladinoslovnem kongresu«. Če hoče »Slovenija« še dalje voditi Slovence za nos, bi bilo zelo koristno zanj, da se da sama najprej vrniti po slovenski slovnici in slovenskem besedišču. Potem bi jo tisti zbor poučil, da poznamo v slovenščini samo zbor ali k večjemu še zborovanja. Kongresov pa Slovenci ne rabimo, ker ti družijo k večjemu Italijane ali pa Nemce. Kajti Italijani in Nemci ne poznajo zborov, zato pa imajo kongrese. Ali da še bolj razločno in tudi »Sloveniji« umljivo govorimo: Tuja beseda kongres pomeni natančno isto, kakor beseda zbor, in kakor na primer ne rabijo Italijani in Nemci zborov, tako je brezsmiselna v slovenščini izraz kongres. Ne glede na vse je pa beseda zbor brez dvoma tudi blaglasnejša. Upajmo, da pojde to tudi »Sloveniji« v glavo.

Morda pa »Slovenijo« moti beseda Zbor?

*
»Naša zmaga — Vaša zmaga delavci!« pravi »Kovinar«, mi pa tudi. Kdo ima bolj prav?

O konjih in ljudeh...

Nedavno so inozemski listi prinesli zanimivo novico.

Angleška javnost se je nedavno izkazala s plemenito natančnostjo. Spontano se je navdušila — čeprav dokaj pozno — za pomožno akcijo za konje, katere so Angleži kot sobojevniki antante v svetovni vojni prepeljali čez Rokavski preliv v Francijo in Belgijo. Vsakega konja, ki je v letih 1914—1918 vlekel kak angleški vojaški trenski voz ali top, ali pa je nosil na sebi kakega angleškega konjenika, hočejo poiskati, kupiti, prepeljati na britsko otočje in oskrbovati do njegovega naravnega konca.

Razlogi za to ganljivo in viteško zamisel so bila razna slučajna odkritja.

Angleški bojevniki iz svetovne vojne so obiskali zopet enkrat francoske bojišča, si ogledali prekrasno urejene grobove svojih tovarišev in obujali junaške spomine. Pri tem so se spomnili tudi na svoje štirinožne tovariše, zasledovali tudi njihovo usodo in so odkrili »sramotna« dejstva. Dognali so, da je velik del angleških vojaških konj po sklenitvi miru prešel v francoske in belgijske privatne roke, ki so jih brez ozira na vse zaslu-

ge in slavo vpregle v normalno konjsko življenje. To pa še ne bi zadostovalo, da bi se pokrenila velika akcija za odkup teh konj; pač pa ima Anglež neko posebno vrsto čudi, ki se najbolj razodeva v njegovi liriki in glasbi in ki ob vsakem krepkejšem sunku vzvalovi njegovo gentlemansko moralnost. Pri omenjenih raziskovanjih so dognali, da vojni konji po sklenitvi miru niso morali samo dalje delati (to je bila končno usoda tudi človeških udeležencev vojne), pač pa ni nihče prizanašal niti konjskim invalidom.

Z ogorčenjem so bojevniki ugotovili, da morajo bolni, hromi, poluslepi angleški vojni konji še danes vleči telege in vozove belgijskih in francoskih kramarjev — v kolikor jih medtem z romansko nesentimentalnostjo niso pustili, da so obležali ob cesti ali pa jih niso izročili konjaču. Ta »škandal« je bilo treba končati! Izračunali so vsoto, potrebno za nakup in preskrbo na stotine konj, ki živijo v bedi na francoskih in belgijskih kmetijah — pa so ugotovili potrebo kapitala od 10.000 funtov (je 2.500.000 din). Upali so, da bodo z lahkoto nabrali toliko denarja s pozivi na javnost — kar

Sodobna sramota!

certa topov, granat in regljanja mitraljez, vse, kar ni bilo v skrbeh za svojimi, vse to se ni zmenilo za tiste, ki so prihajali z bojišč, ki so zgubili svoje ude in zdravje za svobodo, katere se zdaj drugi tako vsele.

Nikogar ni bilo, ki bi pristopil in stisnil roko v pozdrav, ki bi izpolnil pred štirimi leti dane obljube. Slovenski in hrvaški narod sta dvignila glave. Okovi, stoletja tlačeci in žuleci, so zlomljeni. Pozdravljala sta osvoboditelje z juga, srbski narod — ali domov, z bojišč se vračajočih zidarjev in tesarjev velike, svobodne hiše Slovencev, Hrvatov in Srbov, ni nikdo pozdravljala.

Preveč je bilo veselja in ponosa, da bi se na to spomnili. Hiša, svobodna domačija Srbov, Hrvatov in Slovencev je bila postavljena. Kdo bi se v tem veselju spomnil tistih, ki so štiri leta zidali, s krvjo rosili in gnetli stebre zidovom, da je nastala hiša, kdo bi misli na žrtve, položene na žrtvenik, iz katerih je nastala svoboda?

In te žrtve, tako pozabljene, prepuščene vsakdanjosti, so zdajci kriknile krik, krik presenečenja, krik začudenja, užaljenosti in jeze. Kaj smo zato umirali, kaj smo zato pohabljeni, brez udov, življenjsko uničeni, da poginemo pozabljeni, lačni in goli, ko pride svoboda? Kaj niti pozdrava nismo zaslužili?

In zgodilo se je, da so se odločujoči faktorji v osvobodjeni domovini zdrznili, prisluhnili in videvši svojo pozabljivost, dali Invalidski zakon. Bilo je to leta 1921.

Začasni zakon je bil zakon iz leta 1921. Ni bil rojen iz čiste hvaleznosti in dobrega srca, temveč, ker ga je zahteval krik pozabljenih. Bil je nekakšna vaba, ki je utišala nezadovoljne krike razžaljenih in jim za prve trenutke precej dajala. Ali že pri pregledovanju, ki ga je vršila specialna komisija, jih je bilo mnogo, ki so bili krivično klasificirani. »Ti si vojna žrtev, ti nisi vojna žrtev«, so bile besede. In bilo jih je v Sloveniji 32.000, ki jim je bilo zapisano: »Ti si vojna žrtev«. Bilo jih je pa tudi mnogo, ki so slišali: »Ti nisi vojna žrtev«.

Vojne žrtve so se združile v svojo organizacijo. Nastalo je Udruženje vojnih invalidov, vdov in sirot. Vojne žrtve so vedele, da bodo le, tako strnjene v eno celoto, bolje slišane in uslišane, da se jim bodo vrata hitreje in širše odpirala, kakor če bi delal to vsak posameznik. In zahteva te organizacije je bila, da se mora za vso državo uzakoniti tak invalidski zakon, da bodo vse vojne žrtve enakopravne in da bo zakon socialen in pa human.

Zgodilo se je. Uzakoni se je zakon leta 1925. Bile so v njem le neznatne izpremembe, drugače je bila kopija iz zakona 1921. Ali že ta zakon iz leta 1925 je priznal samo 18.000 vojnih žrtev v Sloveniji. Po vsej Jugoslaviji je bilo glasom statistike 52.425 vojnih invalidov in 107.879 vojnih vdov in vojnih sirot ter 488 staršev. Skupaj torej 160.792 vojnih žrtev.

Dovolj širokogruden je bil ta invalidski zakon, posebno če ga gledamo preko zakona iz leta 1929, ki še dandanes gospodari. Ni kvalificiral vojnih žrtev na ranjence in bolnike, ni jim dal § 42 s tisto nenavadno 8. in 10. točko, ni jih beležil: »siromašen« — »nesiromašen«. Delil je vojne žrtve samo v štiri skupine: lahki, težki, polni in polni z

se je do danes prav gotovo že zgodilo. Konje bodo najprej zbrali v Belgiji v velikih hlevih; brezupno bolne živali bodo izločili in brez bolečin usmrtili. Ostale pa bodo lepo ozdravili, poridili ter nekega dne s transportnim parnikom prepeljali v domovino, kjer bodo v vzorno urejenem konjskem paradizu uživali najlepše življenje do konca svojih dni. Vse to so sicer pozni, a ne še prepozni ukrepi, vredni velikega naroda, kar bodo poznejši kronisti poveljne dobe gotovo pohvalno ocenili. —

Tako govorijo poročila. Angleži imajo že vso svetovno vojno likvidirano: uredili so vsa gospodarska vprašanja, uredili so vprašanja še živih bojevnikov, zdravih, bolnih, predvsem pa invalidov, vojnih vdov in sirot. Uredili so vse grobove svojih padlih državljanov kar najdostojnejše (kar vse ni samo vprašanje denarja, temveč pravičnosti in plemenitosti srca). In ko so vse to uredili in že ni bilo kaj več treba urediti — so se spomnili še na svoje štirinožne vojne tovariše in jih bogato nagradili z ljubeznijo in oskrbo.

Blagor angleškim konjskim invalidom! Srečne države, kjer ljudje skrbijo za konje, gorje pa je tam, kjer je narobe...

dotakom. Očetu in materi ni vzel priznanja in podpore za izgubljene sinove, ki bi jima bili nada in pomoč za starost in onemoglost...

Leta so tekla. Grozote in žrtve svetovne vojne in zgodovinski momenti so se pozabljali. Le vojne žrtve, slepe, pohabljene, bolne, v skrajni bedi živeče, so vznemirjale javnost. Postajale so nezaželeno breme odločujočim faktorjem države. Kaj bomo še nadalje redili in podpirali te ostanke z bojišč? Naredili so svoje, kar se je od njih zahtevalo, zdaj naj nam pa dajo mir. Res, ljudstvo plačuje davke v to svrhu, ali ta denar se lahko porabi za druge važnejše potrebe.

In tako se je zgodilo, da je leta 1929 zagledal beli dan tretji invalidski zakon, ki velja še danes.

ni zaščiteno, prinesel je ogorčenje, solze, bedo in stradanje, ki nimajo para v zgodovini. Vojne žrtve je vrget tako rekoč v smetišče, kakor nepotrebne in nadležne smeti. Razdelil jih je na kategorije od XI. do I., da je lahko tako zmanjšal dajatve.

Zakaj se je rodil invalidski zakon iz leta 1929 s takimi paragrafi in v taki obliki? — Državniki so računali. Kriza nastaja. Denarja primanjkuje. Vojne odškodnine premaganci nočejo več plačevati... Treba bo hraniti. In kje se naj hrani, da bi se kaj prihranilo? In so računali. Lepi milijoni grejo za vojne žrtve. Za ostanke z bojišč se izdajajo celi milijoni.

In padla je beseda: Te milijone je treba prihraniti!

Da bi postala beseda meso, se je moral roditi nov invalidski zakon, zakon, ki bo določal, kje in kako naj se prihranijo milijoni, kako naj se reducirajo ostanke z bojišč in se jim odvzame to, kar dobivajo zdaj.

In invalidski zakon iz leta 1929 je bil rojen.

Okrog 40.000 vojnih žrtev mora odpasti z eno potezo peresa, je govoril eden izmed paragrafov, tako zvani § 103. Doslej so dobivali invalidnino in druge ugodnosti tudi tisti invalidi, ki niso bili ranjeni. Zboleli so na bojiščih od vlage, zime, nesnage, gladovanja, dežja, vročine, sonca in drugih boleznih. Pretrpeli so vse to, ali morda celo še hušje kakor ranjenci. Zaradi takih boleznih so izgubili tudi ude, so oslepel ali jih je bolezen prihila na posteljo, kjer so umrli ali pa še zdaj leže, da se niti ganiti brez tuje pomoči ne morejo.

Kaj tedaj? To vprašanje se stavlja vsak dan bolj odorno in trdo pred oči. Kaj storiti? Kvišku glave! Trkajmo s svojim Udruženjem na vrata državnikov, neprestano, ne dajmo se utruditi. Trkajmo na vrata poslancev, banov, občin, župnišč, na vrata Narodne skupščine, na vso javnost in ker je v naši državi potom invalidskega zakona iz leta 1929 zaščiten komaj ena petina vseh vojnih žrtev, a štiri petine propadajo nepriznane in nezaščitene, čeprav so vojne žrtve, zahtevamo:

1. Ukiniti invalidski zakon iz leta 1929 kot nepravičen, nehuman in nesocialen, kar je priznal tudi sam gospod Minister socialne politike in narodnega zdravja javno, posebno

v Nišu pri otvoritvi Invalidskega doma in razvitju invalidske zastave.

2. Novi invalidski zakon mora priznati vse vojne žrtve, ki dokažejo, da so res žrtve vojne. Občine naj bodo zanesljive priče.

3. Zaposliti vse vojne žrtve in jim nadoknaditi zmanjšano pridobitno sposobnost s primernimi prednostmi in invalidninami.

4. Postopanje z vojnimi žrtvami mora biti pravično, humano in socialno — ne birokratsko.

5. Nov zakon naj izdelajo vojnimi žrtvam naklonjeni, sporazumno z zastopniki združenih vojnih žrtev.

6. Da bo veljavnost in moč invalidskega zakona na dostojni višini, morajo biti v vseh ustanovah, ki imajo opravka z vojnimi žrtvami, zastopniki invalidskega Udruženja.

Naj se javnost in odgovorni državniki zavedajo, da je pravična humana in socialna rešitev invalidske zaščite vprašanje človečanskega dostojanstva, vprašanje narodne zavednosti in ponosa.

Kaj naj porečemo mi »Zbor« k besedi naših trpinov, vojnih invalidov?

Bruseljska godlja

»Vrane družijo se rade, pet na smreki jih čepi...«

(Glej našo zadnjo številko: »Čast vlesili Duha.«)

»Delavska politika«, z dne 17. julija: Na predvečer francoskega narodnega praznika, 13. julija, je prišel v Pariz kardinal Pacelli, da kot papežev delegat prisostvuje velikim cerkvenim slovesnostim.

Obisk kardinala Pacellija v Parizu, na sam predvečer francoskega državnega praznika, ki je namenjen proslavi ene največjih vekovnih revolucij, je vzbudil veliko pozornost v svetu in katoliško časopisje vseh dežel se trudi prikazati veliki pomen tega obiska.

Brez dvoma ima ta obisk svoj pomen, da celo velik političen pomen, toda v obratnem smislu, kot ga hoče prikazati katoliško časopisje. Namesto delitve oblasti med režimom in cerkvijo, zahteva fašizem vso oblast zase.

Tu začnjenja cerkveno izpreobrnjenje. Pot kardinala Pacellija v Pariz je viden znak tega izpreobrnjenja.

»Delavska politika«, z dne 21. julija: Francoski komunistični list »Humanité« je ob priliki obiska vaticanskega tajnika kardinala Pacellija v Franciji objavil njegov govor v Lisieuxu ter obenem pravi slavo v Vatikanu in papežu, kar je za francosko javnost velika senzacija.

»Neue Freie Presse«, z dne 25. julija: Poklon Vatikanu vladi francoske ljudske fronte se je pripravljala že takrat, ko je bil še Leon Blum predsednik vlade. V Lisieuxu je nameraval sam papež, in Blum ga je hotel sprejeti v Versaillesu.

Dopis iz Jesenic

Domovini, javnosti in bratom izseljencem!

Dne 7. julija t. l. sem dobil od občine Jesenice povabilo, naj se, kakor vsa društva, korporacije in ostalo meščanstvo, udeležim 8. julija ob 7. uri sprejema rojakov Hrvatov, ki se pripeljejo iz Amerike v domovino na obisk. Z veseljem sem se odzval vabilu, ker sem prepričan, da morajo v takih slučajih izginiti politični občiri in da je dolžnost skupin, kakor posameznikov, da te naše brate, ki jih je usoda pregnala v tujino, sprejmemo kot brat brata, zavedajoč se, da smo vsi sinovi slovanske matere, vsi sinovi domovine — Jugoslavije.

Kot rečeno, sem se sprejema v resnici udeležil. Bil pa sem razočaran.

Že takoj pri prihodu na peron sem dobil slab vtis, ker je bil vhod na drugi peron zaprt z verigo. Prost vstop so imeli le župan, župnik in godba, kot da so samo oni poklicani in izvoljeni, da sprejmejo brate. Vprašal sem župana, kaj naj to pomeni, in ga prosil, naj skuša izposlovati prost vstop za vse občinstvo. Župan mi je odgovoril, da to ni njegova zadeva in, da ne bo nikjer interveniral. Jaz pa sem le vztrajal na tem, da je odgovoren za prost vstop oni, ki vabi. — Končno je župan le šel do policijskega

Citiramo jim samo točko 6. iz »Desetih točk« našega programa, ki se glasi:

»Zbor« zahteva, da se zaslužni sinovi te države dostojno nagradijo. Kdor je zaslužen za državo, temu morata država in narod izkazati priznanje. Toda še odločnejše zahteva »Zbor«, da se odvzamejo vsa priznanja in vse nagrade vsem tistim, ki nimajo nobenih zaslug za državo in njeno konsolidacijo, marveč so ob nezdravih razmerah uspeli, da so prišli na površje in na dobre položaje, ki že sami po sebi pomenijo priznanje in nagrado. Sto in sto ministrov je v penziji, ki niso z ničemer zadolžili svojega naroda; zato se mora najprej njim odvzeti penzija in zahtevati od njih, da dajo odškodnino za tisto, kar so doslej nezaslužno prejeli. V vseh oblastih našega življenja, v vsem gospodarskem življenju našega ljudstva je neštevilno takih slučajev in primerov. Treba je sprostiti revizijo vseh koncesij in drugih privilegijev, ki so bile nepravilno dosežene in s krivicco odvzete vrednejšim.

»Slovenski narod«, z dne 10. julija:

Politični sestanki v Ljubljani. Tiho in neopaženo sta se vršila v nedeljo, dne 4. julija v Ljubljani dva sestanka: sestanek dr. Kukovčevega kmetko-delavskega »gibanja« in skupščina slovenske »Gospodarske sloge«. O obeh poročata zagrebški »Obzor«.

Prvemu sestanku je predsedoval dr. Vekoslav Kukovec. Tu je bila sprejeta resolucija, ki pravi da stoji Kukovčevo »gibanje« na stališču, kakor davidovičevci, da so Srbi, Hrvati in Slovenci trije narodi, da je treba na tej podlagi izvesti vse reforme in da je v to svrhu predvsem potrebna koncentracija vseh demokratskih struj v državi. Končno je bilo sklenjeno, da se ta resolucija pošlje vsem prvakom združene srbijanske opozicije.

Skupščina slovenske »Gospodarske sloge« je vodil Jože Černe. Najprej je prečital brzojavko dr. Mačka, glasečo se: »Od srca pozdravljam slogu slovenskog seljačkog naroda.« Nato je predlagal brzojavni pozdrav dr. Mačku kot vrhovnemu predstavniku hrvatsko-slovenskih gospodarskih teženj. Nastopilo je več govornikov, med njimi poslanec na Mačkovi listi dr. Rudolf Dobovišek in dr. Dragotin Lončar. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se protestira proti zavojevalnemu duhu na svetu, obsojajo oboroženi spopadi, zahteva zasiguranje miru in vzpostavitev demokratskih svobostin.

Danes zvečer bi se imel vršiti v hotelu Metropol shod Ljotičevega pokreta »Zbor«. Vabila na ta shod so bila nalepljena že po vseh vogalih. Včeraj so bila ta vabila preplepljena z besedilom »Shod oblastveno prepovedan«.

komisarja. Ta se je začudil nad takim ravnanjem, rekoč: »Ljudi vabijo, a na peron jih ne puščajo« — in takoj nato so verigo odstranili. Na čigav ukaz je dotlej zapirala vhod, se nisem informiral.

Po tem incidentu sem začel iskati, kje so društva in korporacije, a zastonj: niti posameznikov niti kateregakoli zastopstva iz klerikalnega tabora ni bilo.

V tem je vlak pripeljal na postajo. Godba igra. Z veseljem pozdravljajo bratje prve predstavnike domovine. Toda zdi se mi, da so bili razočarani ob pogledu na 50 ljudi, ki naj bi predstavljali prvi večji kraj v domovini, mesto s preko 10.000 prebivalcev. Pozdravna govora župana in župnika sta zvenela lepo, a globljšega vtisa nista vzbudila. Zahvalo jima je izrekel predsednik »Hrvatske bratske zajednice«, gospod Anton Budković. Med njegovim govorom ni ostalo suho skoraj nobeno oko, zlasti ne med brati izseljenci, kajti, le oni so popolnoma doumeli pomen njegovih besed, oni so se zavedali, kako ljubi človek domo-

Nadaljevanje »Kako rešiti pereča vprašanja železničarjev«, objavimo radi pomanjkanja prostora prihodnjič.

vino, kadar je daleč od nje. Brat pride k bratu, ne boječ se stroškov in žrtev, sin k očetu, hči k materi, samo, da za kratek čas pade na prsa njej, ki jih je rodila, in da potoži bol, ki je žgala v srcu od ure slovesa pa vse do dneva zopetnega svidenja. Ali se jim ne krči v tugi srce, ko gledajo, kako jim v domovini zastrupljajo brate in sestre, da se ne ljubijo med seboj, in to radi osebnih koristi brezvestnih posameznikov — največkrat celo tujcev, in kako domovina pri tem trpi?!

Pomislimo, kako ljubijo naši rojaki to zemljo, ki jim ni dala niti kruha, da

so morali iti za njim v tujino. Po več letih se vračajo, samo da obiščejo zemljo, na kateri so se rodili, da obiščejo zemljo, ki jim morda krije najdražje, mater, očeta, brata, sestro. Niso se ustrašili žrtev, samo da še enkrat — mogoče zadnjič — dokažejo, da so sinovi te zemlje, da jim ljubezni do domovine, ki jim jo je vsadila v srca slovanska mati, niti še tako močen tujec ne more iztrgati iz srca. Hvala vam, bratje, sestre! Dokazali ste svetu, kako je treba ljubiti rodno mater, rodno zemljo.

Š. F.

ORGANIZACIJA »ZBORA«

TOVARIŠEM IN PRIJATELJEM-BRATOM PRAVOSLAVNE VERE IZREKAMO OB PRILIKI BRIDKE IZGUBE CERKVENEGA POGLAVARJA NJ. SV. PATRIJARHA VARNAVE NAŠE ISKRENO SOŽALJE.

VSEM KRAJEVNIM ODBOROM »ZBORA«!

Po sklepu vodstva našega pokreta smo pričeli vsled razpusta Omladine Zbora in po navodilih notranjega ministrstva z ustanavljanjem omladinskih odsekov, tako športnih, prosvetnih, delavskih, kmečkih, obrtniških, to je strokovno-stanovskih odsekov.

Ta sklep nalagamo vsem odborom v nujno vednost in izvršitev!

Starešinstvo področja.

MARIBOR

Za nedeljo 25. julija je bil napovedan občni zbor krajevne organizacije Maribor. Občni zbor pa je bil od uprave policije že v petič prepovedan!

Borci, nič za to! Prijavili ga bomo v šestič!

RADOVLJICA

Ustanovni občni zbor sreske organizacije za srez Radovljico.

V nedeljo, 18. julija t. l. ob 11. uri je bil v lokalih »Smedereva« ustanovni sreski občni zbor ob obilni udeležbi krajevnih delegatov iz Radovljiškega sreza. Kot predstavnik oblasti je bil navzoč sreski podnačelnik g. Bizjak.

Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. dr. M. Triller, ki je pozdravil vse navzoče in delegata banovinskega odbora tov. Ježa Janka, nakar je v toplih in jedrnatih besedah podal sliko organizacijskega stanja v našem prelepem gorenjskem kotičku in naglasil pomembnost našega pokreta in našega dela ob danih razmerah.

Po tem kratkem in nedokončanem uvodu so se zbrani delegati podali v okoliško, prelesto, a tužno in za svojo usodo trepetajočo naravo, da še bolj utrdi prijateljske vezi, sklenjene na predkonferenci, ki je bila pred samim občnim zborom. G. Bizjak v skrbi, da ne bi ponovno zašli v kako gozdno radovljiško zagato in da nam ne bi bilo treba iskati novega izhoda iz zanj neljubega položaja, nam je hotel dodeliti nekaj vodnikov, zakar smo se mu prav pristržno zahvalili, samozavestno zaupajoč v same sebe in dober orientacijski instinkt tov. Trillerja. Izlet se je srečno končal pri tovariših v Lescah, pri katerih smo v plodonosnem pomenku prebili popoldanske ure.

V petek, 23. julija, se je nadaljeval, sicer ne po naši krivdi prekinjeni sreski občni zbor brez vsakih govorniških uvodov, z edino točko dnevnega reda: volitve. Delegati krajevnih organizacij so se ponovno polnoštevilno udeležili skupščine, saj jih je nedeljski izlet, ki sicer ni bil na dnevnem redu, uveril, da je naše oranje ledine nujno potrebno, čeprav mnogim ni ljubo. Brez vsakih uradnih incidentov je bil soglasno izvoljen sledeči sreski odbor:

Predsednik: Pogačar Ivan st., posestnik, Predtrg; podpredsednik: Kržišnik Vinko, delavec, Jesenice; tajnik: dr. Triller Mirko, advokat v Radovljici; blagajnik: Ravnik Franc, delavec, Radovljica; odbornika: Stare Anton, mizarski mojster, Bled (Rečica) in Kosmač Jože, mizarski mojster, Kranjska Gora.

Delegat v smislu čl. 7 pravil: Horvat Viktor, pletarski mojster, Radovljica.

Pregledovalci računov: Marolt Franc, tesarski mojster, Bled; Smolej Slavko, zasebnik, Kranjska gora; Horvat Franjo, tov. delavec, Jesenice.

Tovariši! Le naprej, brez miru! Naša pot je strma, a ni je ovire, ki je ne bi naše navdušenje pregazilo! »Idemo na dugački put, drugovi!« je ponovno rekel tov. Ljotič! Veseli pa nas, da imamo na tem potu odločne borce, pa tudi nam sicer nepotrebno častno spremstvo!

SREZ CELJE—ZALEC.

V sredo, dne 4. avgusta t. l. bo ustanovni občni zbor krajevne organizacije v Žalcu ob 19.30 v prostorih hotela Pikel.

Dnevni red je:

1. Pozdrav.
2. Volitev odbora.
3. Razlaga programa.
4. Slučajnosti.

Vse tovariše pozivamo, da se udeležijo polnoštevilno ustanovnega občnega zbora in da privedejo s seboj svoje stanovske prijatelje-somišljenike.

Čitatelj »Zbora«!

Današnji številki »Zbora« prilagamo ponovno poštne položnice in prosimo vse one naše prijatelje in čitatelje, kateri so v zaostanku z naročnino, da nam nakazujejo malenkostni znesek za nazaj in ako je mogoče v naprej. One vestne in rodoljubne naročnike, kateri imajo naročnino že poravnano, pa prosimo, da položnice shranijo za prihodnje nakazilo, da privedemo na izdatkih, katere nam povzročata razpošiljanje istih.

Žrtve posameznikov,

ki od skromnih dohodkov prispevajo za »Zbor«, da lahko redno izhaja, so velike. Na naših simpatizerjih pa je, ako že ne morejo utrpiti kak znesek za naš tiskovni sklad, da vsaj redno poravnajo naročnino, brez katere jim lista ne moremo pošiljati!

Borba v tem političnem kaosu

za načela resnice, poštenja in pravice je težka. V tej borbi naš list, ki se bori za boljšo bodočnost vseh stanov, ne sme podležiti, temveč je nujna potreba, da postane tednik. To je pa odvisno le od redno plačujočega kroga čitateljev. Vsak, ki pazljivo naš »Zbor« čita, mora vedeti, da nam kapitalistični in bančni mogotniki niso in ne morejo biti naklonjeni, da od poklicnih politikov sploh ne govorimo, kajti kar pride iz korita, spada v korito.

»Zbor« mora v vsako družino!

Ko ga prečitata, izročite ga drugemu, ki iz razumljivih vzrokov ne zmore naročnine. Ljudstvo naj spozna, kdo mu je prijatelj, kdo sovražnik in kdo škodljivec; kajti prišel bo čas, ko bo ljudstvo združeno po stanovih moralo vzeti svojo usodo v svoje roke! Zato na delo za »Zbor«!

Uprava in uredništvo »Zbora«.

Naši javnosti

Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani obvešča javnost, da so odslej uradne ure v društveni pisarni Frančiškanska ulica 10 vsak ponedeljek popoldne od 17.—19. in petek dopoldne od 10. do 12. ure. Opozarjamo javnost, da sta že nad dve tretjini naklade knjige »Dobrovoljci kladivarji Jugoslavije« prodani, zato naj zainteresenti pohitijo z naročili.

Predprodaja knjige je zaključena ter stane izvod knjige odslej Din 145 in ev. poštne in odpremi stroški Din 15.

Smatramo, da spada ta spominska knjiga, katero je naša javnost sprejela z izrednim zanimanjem, v vsako javno in zasebno knjižnico.